

18. May. 1844

FAKTA

Dato:

18. May. 1844

Sidetal:

Dagbog A, side 157-159

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Generelle kommentarer:

Selvom Lundbye i begyndelsen af april 1843 afsluttede sin første dagbog og påbegyndte den næste (Dagbog B), så kunne han ikke dy sig for henover de følgende tretten måneder nu og da at tilføje et nyt notat angående Louise Neergaard.

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 159-161;

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 167-168

TRANSSKRIFTION

18 May 44

Jeg sætter det Tilfælde, at jeg gjemmer denne Bog, ikke brænder den, men lader den ligge, saalænge, at den kommer frem, naar jeg engang er død og borte – eller, at den ved Uforsigtighed kommer for en Dag, hvorledes ønsker jeg den da betragtet? Jeg vil prøve at gjøre mig det tydeligt i et Par Ord til de Læsere, som mod min Villie og mod Sandsynlighed ville see disse Blade igjennem.

Til den gunstige Læser

Er Du en gammel Mand eller en gammel Qvinde med Fred og Mildhed i Hjertet, da see i disse Blade Vidnesbyrdet om den Forsagthed, som betager den Unge, der, skjøndt han varmt elsker den skjønne Kunst, han fuser i, dog føler det er ikke nok, dog længes efter en Kjærlighed, han mener skulde kunne holde ham opreist i Livets Kampe – længes efter det Samme som Millioner Medskabninger. See i disse Blade den Forsagthed, som betager den unge i hvem Lidenskabernes Storme rase, saa han gruer for sig selv, og dog ikke, af Mangel paa Mod, men ingenlunde af Dyd – tør give efter for en saadan Lidenskab; han gruer for at see paa den, der er nedsunken i Udsvævelser, som Pharisæeren saae paa Tolderen. Han føler at: hvo som seer paa en Qvinde |med ureent Øie| har alt i sit Hjerte syndet. Det er en besmittet Phantasi, der tit dvælede ved og udmaalede sig urene Billeder, skjøndt [overstreget: han] |den| vel aldrig tillod sig at fremtræde i sine Producter, der kom for Dagens Lys. Har Dit Ungdoms- •158• liv kjendt lignende Storme, da vend Dig ikke koldt bort fra den Svage, der beskrev disse Blade. –

Er du en Mand – da kast Bogen bort, Du har Ret dertil; thi den Stærke kan ikke taale at see Jammerlighed.

Er Du en lykkelig Kone, med kjærlige Børn i Klynge om Dig, da beed Vor Herre bevare dem, naar de skal stride Striden, som Ingen kan undgaa.

Er Du en Yngling, da see hele Svagheden i mit Væsen, og lær deraf, at tee Dig med mere Mod og Kraft.

Eller skulde Du være en ung Pige, da see heri Længselen efter et Væsen, som Dig, et Væsen, jeg ikke kjender men dog mægtig drages imod. See hvor denne Længsel har taget min Kraft, min Ro, uden dog at stille sig et bestemt Maal, men trængende til et Navn, den kunde udtale i eensomme Øieblikke, en Skikkelse den kunde udstrække Armene efter. See Egoismen og Ureenheden! vend Dig med Afsky derfra, men betænk dog, at Undseelsen døde ikke, men kan endnu farve [overstreget: min] Kinden rød som Din. Betænk, at: var jeg ond, da var det ikke forsætlig, Hjertet blev ikke haardt, kunde Ingen fordømme uden mig selv. Betænk: et venligt Ord af den unge Pige gjemtes hos mig længe, som en sjælden Gave af et Væsen, jeg næsten ansaae for at være af en høiere Art end jeg selv. –

Til den ugunstige læser

Gid denne Bog maatte for Dig, Uvenlige! blive evig skjult; thi Du vil, uden

den, finde Nok at dadle og spotte; du •159• vil ikke erindre, at Stemningen, hvorunder denne Bog fremstod, dog ikke varede fra min Barndom, og dog med Guds Bistand heller ikke skal fattes en Grændse i den anden Retning. For Dig er jeg bange, thi Du vil føre Sandhedens, Reenhedens Ord imod mig, men glemme Kjærligheden.

Til LMN¹

Eller skulde noget Ord af denne Bogs Indhold naae Deres Øre, da tilgiv, at min Tanke søgte Dem. See, jeg veed ikke selv, hvor Deres Skikkelse stod for mig i Sandhed eller var kun et Foster af min Phantasi. Men glem ikke, at Sommermorgenen i Vedbygaards Have paa Blegepladsen, hvor tusinde Dugdraaber funkede som Diamanter – den vil jeg aldrig glemme, skjøndt den deilige Drøm svinder som Duggen svandt for Solen. –

¹ Louise Neergaard (1816-1895).

10 Maj 44

Jeg glemmer ej hendes alt; efter hendes Dødsdom var hun vel snar, men
jeg ikke saa seig, som jeg havde formædt.

18 Maj 44

Jeg sætter det Tilfælde, at jeg glemmer denne Bog, ikke brønde den,
men lader den ligge, saalænge, at den kommer frem, men jeg engang
er død og borte - eller, at den ved Nfors. Tid kommer for en Dag,
hvorefter ønsker jeg den da betragtet? Jeg vil gerne at jeres mig
selv tydeligt se i at Paa Ord til de Lesere, som med min V. B. og
med Sandtydelighed vil se disse Blade i jeres Hus.

Til den gunstige Læser.

Er du en gammel Mand eller en gammel Kvinde med Fred
og Miltidhed; flygtet, da see i disse Blade Vidnesbyrd om
den Forsagthed, som betager den unge, der, skjønt han serant
stoker den skjønne Kunst, han fisker i, dog følger ikke ikke sult,
og længe efter en Hjarlighed, han menen skulde kunne holde
hem opreist i Livets Kampen - længe efter det Samme som
William's Med. kabinetter. See i disse Blade den Forsagthed,
som betager den unge i ham Lidenskaberens Storms raser,
saa han græner for sig selv, og dog ikke, af Mangel paa Mod,
men ingentunde af Dyd - tør give efter for en saadan Lidenskab;
han græner for at see paa den, der er nedsvundet i Udsvendelse,
som Pharisæerens søn, paa Talders. Han føler at: Mors som
seer paa en Kvinde ^{med gængsel P. B.} naar alt i sit Hjerte syndet. Det er en
besværet Phantas; der tit dækkede ved y indmalde sig
imene B. B. B. skjønt han vel aldrig tillad sig at fremtræde
i sine Prædicationer, der kom for Dagens Dage. Men Dit Ungdoms

hvo kjendt liggende Storme, da send Dig ikke kaldt best
for den Saage, der beskrev d. 55. Blade. —

Er Du en Mand — da kast Bogen best, Du har det
bedst; thi den Stærke kan ikke taale at see sammenslygt.
Er Du en tykkelig Kone, med kjærlige Børn i Klængen om
Dig, da lad den Hænde kære Dem, naar du skal strid. Stri-
ben, som Bogen kan indgaae. —

Er Du en Ungling, da see hele Saagfuden i mit Væsen,
og læs der af, at tee Dig mid mere Mod og Kraft.

Eller skulde Du søge en mig Pige, da see heri den
selv efter et Væsen, som Dig, et Væsen, og ikke kjender
men dog smægtig drages indad. See hvor denne Kærlighed
har tagt min Kraft, min No, inden jeg at stille sig
et bestemt Maaal, men toerengende til et Maaal, der kunde
indtale i eensomme Digtlikke, en Skikkelser, der kunde
indotælle Aermene efter. See Egoismen og Værenhedens: send
Dig mid Afstik d. 55. men betænk dig, at Mandselien d. 55.
ikke, men kan endvi forse ~~min~~ kinden sød som din.
Betænk, at: var jeg end, da var det ikke forsættelig, kjædet
blev ikke kaardt, kunde Ingen færdigme inden mig selv.
Betænk: et ventigt Ond af den unge Pige gjemte hos mig
leange. som en spilleten Gaae af et Væsen, og næsten ansaae
for at søge af en hvide Dot end jeg selv. —

Til den ugunstige Læser.

Jes denne Bog maatte for Dig, Utaalige! blive enig skyld.
thi Du vil, inden den, finde Nat at sadle og sprætte; thi

vil ikke vinde, at Stemningen, Mærkenes samme Bly frem-
sted; dog ikke vædde for min Bændom, og dog med Guds Ni-
stand heller ikke skal fattes en Grænde i den anden Retning.
For Dig er jeg bange, thi Du vil for Særligheden, Prentensens Ord
imod mig, men glemme Mærkeligheden.

til L.H.

Eller stude noget Ord af denne Bogs Indhold naar Dues Pre, da
skal jeg, at min Tanke søgte Dem. Se, jeg ved ikke selv, hvor Du
Skikkelser stod for mig; Sædsked eller var kun et Forstør af min
Phantasi. Men glem ikke, at Sommermorgen er i Udkjænde
Plac for Blypladsen, hvor tusinde Dagestæder frækkede
som Diamanter — den vil jeg aldrig glemme, skjøndt den
Særlige Drom erinde som Digger sandt for Løse.